suurkauplustest, seega küsimuslehe ostukoha küsimusele vastuseks märkides: „ostab koha pealt". Mida suurem keskus kaupluste ja elanike arvult, seda suurem on ka see koha pealt ostu %, kuna ju väike 4—5 kaupluseline keskus ei suuda ülal pidada suurt angroo-kaubanduskäitist. Järgnevalt on vaadeldud koha pealt ostu % muutumist juba selgitatud keskuste üksikute suuruskategooriate juures, kusjuures väikealevikest on eraldi vaadeldud kaks suuremat, üle 200 elanikuga keskust, mis seega moodustavad siirde järgmisse suurusrühma.

Esimesse suurusrühma kuuluvad 18 väikealevikku, millede elanike arv kõigil on alla 200, keskmine kaupluste arv sellises keskuses on 6,6, kuna koha pealt ostu % saame 0. Kindlasti tuleb siin aga arvestada teatavate andmete puudulikkust, mispärast selleks % võime panna julgesti 10—12, mis ulatuses saadakse ümbruskonnast ja ka koha pealt toiduaineid jne. Edasised suuruskategooriad annaksime tabeli kujul.

Tabel III. Üksikute keskuste suurusrühmade koha pealt ostu % muutumine.

Nr. kaardil	Keskus	Elanike arv	Kaupluste arv	Ostab koha pealt (% kauplustest)
1	2	3	4	5
	Elanike arv 200—500			
1	Avinurme	242	10	10,0
25	Põlva	414	20	25,0
			15	17,5
	Elanike arv 500—2 000			
2	Lohusuu	534	18	—
5	Jõgeva	1 144	48	34,7
20	Elva	1 746	59	36,5
22	Puka	617	20	30,0
26	Räpina	599	18	23,5
27	Mehikoorma	525	6	—
30	Kallaste	1 605	12	16,7
			24,9	20,2
	Elanike arv 2 000—5 000			
3	Mustvee	2 841	47	35,9
29	Otepää	2 915	35	20,3
			41	28,1
	Elanike arv üle 50 000			
15	Tartu	59 976	1 205	71,5

Siit ilmneb korrapärane gradatsioon, mis häiritakse vaid maislinnade ja täislinnade vaheliste astmete puudumisest, mistõttu % teeb järsu hüppe üles.

Tartu V, lk. 288